

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

СОЦІОЛОГІЯ

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	<i>23 Соціальна робота</i>
Спеціальність	<i>232 Соціальне забезпечення</i>
Освітній рівень	<i>перший (бакалаврський)</i>
Освітня програма	<i>Управління соціальною сферою</i>

Статус дисципліни

обов'язкова

Мова викладання, навчання та оцінювання

українська

Завідувач кафедри
соціальної економіки

Галина НАЗАРОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри *соціальної економіки*
Протокол № 2 від 07.09.2022 р.

Розробники:
Лугова Вікторія Миколаївна, к.е.н., доц. кафедри соціальної економіки

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Соціологія – це наука про суспільство, яка вивчає тенденції, закони функціонування соціальних систем, прояв цих законів в діяльності соціальних груп, спільнот, особистостей, вона дозволяє розкрити причинно-наслідкові зв'язки, що виникають між індивідами і групами в процесі соціальних відносин. Вона вивчає традиції, структури та інститути, вплив груп і організацій на поведінку і характер людей. Соціологія вивчає базисні характеристики людського суспільства, соціальну взаємодію і групову поведінку за допомогою досліджень, заснованих на точному і спеціалізованому зборі та аналізі фактів. Дані, отримані в ході соціологічних досліджень, можуть бути використані для вирішення складних завдань, пов'язаних із соціальною політикою держави.

Навчальна дисципліна «Соціологія» буде корисна студентам всіх спеціальностей, особливо для тих хто бажає вільно орієнтуватися у суспільстві, розуміти процеси та явища, що в ньому відбуваються, передбачати їх розвиток та знайти власне місце у суспільстві. Найбільш важлива вона для студентів спеціальності 232 «Соціальне забезпечення», майбутня діяльність яких пов'язана із управлінням соціальною сферою, організацією та управлінням процесами соціального забезпечення.

Будь-яка людина тісно інтегрована в суспільство, в якому вона проживає, тому всі процеси та проблеми цього суспільства мають безпосередній вплив на життя людини. Розуміння проблем суспільства, тенденцій його розвитку, причин та наслідків соціально-економічних явищ дозволяє людині використовувати власні можливості, свідомо управляти ходом свого життя, долати зовнішні обставини для досягнення власного успіху у різних соціальних сферах. Здатність аналізувати суспільні процеси є важливою складовою компетентного фахівця та гармонічно розвиненої людини.

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів здатності до соціологічного мислення, уміння використовувати соціологічний підхід як важливий засіб і дійовий інструмент аналізу складних соціальних проблем, здатності брати на себе відповідальність за власне життя, соціальні групи та за суспільство в цілому.

Курс	2
Семестр	3
Кількість кредитів ECTS	4
Форма підсумкового контролю	іспит

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
Психологія	Основи соціальної політики
Основи економіки та бізнесу	Соціальна психологія
Соціальна та економічна історія України	Соціальний аудит та інспектування
	Організація та нормування у соціальній сфері
	Соціальне підприємництво

2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
ЗКЗ. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	РН 3. Застосовувати методи збору інформації: аналіз документів, опитування та спостереження
СК1 Здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком держави	РН 13. Аналізувати та оцінювати рівень матеріально-економічного захисту різних категорій населення. РН 14. Визначати зміст співпраці з організаціями та установами з метою залучення їх до соціального захисту населення. РН 16. Застосовувати нормативно-правову базу в захисті соціальних груп населення. РН 17. Пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні. РН 18. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Соціологія як наука, її історія

Тема 1. Соціологічні науки, як підгрунтя дослідження соціальних проблем суспільства

1. *Сутність та зміст соціології як науки. Її об'єкт, предмет.* Загальне поняття про соціологію, передумови її виникнення. Об'єкт і предмет соціології.

2. *Структура соціологічного знання та її функції.* Структура соціологічної науки, її методологічні основи. Функції соціології, її завдання в період суспільних змін. Гносеологічні функції соціології. Соціальні функції соціології

3. *Типологія і зміст соціологічних категорій.* Основні категорії соціології. Соціальне як центральна категорія соціологічної науки. Методологічні та процедурні категорії соціології.

4. *Місце соціології в системі суспільних і гуманітарних наук.* Соціологія як теорія і методологія для суспільних і гуманітарних наук. Соціологія у системі суспільних та гуманітарних наук.

Тема 2. Історія становлення і розвитку соціології.

1. *Основні етапи та передумови розвитку соціології.* Етапи формування соціології. Протосоціологічний період. Становлення соціології як самостійної науки.

2. *Класична західна соціологія.* Соціологічна теорія О. Конта. Соціологічна теорія Г. Спенсера. Наукові погляди К. Маркса, їх вплив на розвиток соціологічної думки. Соціологічний підхід до розуміння суспільства Е. Дюркгейма. Розуміюча соціологія М. Вебера.

3. *Сучасна західна соціологія.* Сучасні соціологічні парадигми. Структурний функціоналізм Т. Парсонса. Функціональний структуралізм Р. Мертонна. Діалектична теорія конфлікту Р. Дарендорфа. Конфліктний функціоналізм Л. Козера. Узагальнююча теорія конфлікту К. Боулдинга. Конфліктна теорія стратифікації Рендалла Коллінза. Схема соціальної взаємодії в межах драматургічного підходу І. Гофмана. Дж. Хоманс: елементарна соціальна поведінка як обмін. Теорія інтеграційного обміну П. Блау. Специфіка символічного інтеракціонізму як

соціологічної парадигми. Теорія справедливості. «Хвильова» концепція розвитку суспільства. Концепція сучасності та теорія структурації Е. Гіденса.

Тема 3. Соціологічне дослідження. Методика та методологія його проведення.

1. *Соціологічне дослідження та його види.* Суспільна думка як об'єкт соціологічного аналізу. Сутність та особливості соціологічних досліджень. Види соціологічних досліджень.

2. *Програма соціологічного дослідження.* Організація проведення соціологічних досліджень. Програма соціологічного дослідження та її структура. Соціологічна вибірка.

3. *Методи соціологічного дослідження.* Аналіз документів. Спостереження. Опитування (анкетування, інтерв'ю). Соціальний експеримент. Умови та особливості використання методів.

Змістовий модуль 2. Особистість та суспільство

Тема 4. Суспільство як соціальна система, його соціальна структура, теорія соціальної стратифікації

1. *Поняття суспільства, його виникнення та основні ознаки.* Сутність поняття "суспільство". Основні компоненти суспільства як соціальної системи. Суперечності розвитку сучасного суспільства. Суть соціальних спільностей, їх різноманітність.

2. *Соціальні інститути як фактор сталого розвитку суспільства.* Соціальні інститути в системі соціальних зв'язків. Функції соціальних інститутів, їх класифікація.

3. *Соціальна структура суспільства. Теорія соціальної стратифікації суспільства.* Соціальний зв'язок, соціальна взаємодія. Соціальна структура суспільства. Соціальна стратифікація, її типи. Механізм стратифікації. Взаємозв'язок політичної нерівності і соціальної мобільності.

4. *Типи суспільств.* Основні типи суспільств. Їх структурні компоненти. Доіндустріальний (традиційний) тип суспільства. Індустріальне суспільство. Соціокультурні характеристики постіндустріального суспільства.

5. *Сучасні тенденції розвитку суспільства.* Модернізація як важлива тенденція у розвитку сучасного суспільства. Інформатизація суспільства як глобальний соціальний процес. Глобалізація економічної, політичної і духовної сфер життя суспільства.

Тема 5. Особистість, її діяльність і поведінка

1. *Особистість. Основні поняття.* Людина і суспільство. Соціальна природа людини. Сутність поняття "особистість". Людина, особистість, індивідуальність та індивід

2. *Соціальна роль і соціальний статус особистості.* Соціальний статус та статусний набір особистості. Приписані та набуті статуси. Соціальна роль як динамічна сторона статусу.

3. *Становлення особистості. Соціалізація особистості.* Етапи становлення та розвитку особистості. Соціалізація: сутність поняття, механізми. Фази соціалізації: соціальна адаптація та інтеріоризація. Первинна і вторинна соціалізація. Фактори соціалізації. Соціальна активність як особлива характеристика особистості. Агенти соціалізації.

4. *Типологія особистості.* Поняття "соціальний тип особистості". Типи особистості за Е. Шпрангером. Типи особистості за В. Ядовим. Маргінальна особистість Р. Парка.

Перелік практичних занять, а також запитань і завдань до самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як репродуктивних, так продуктивних методів навчання, серед яких: лекції проблемного характеру (тема 2, тема 3), міні-лекції (тема 1), робота в малих групах (тема 5), семінари (тема 2), дискусії (тема 1), мозкові штурми (тема 5), презентації (тема 2), самостійна творча робота (тема 1, тема 5), індивідуальна дослідницька робота (тема 4).

Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни «Соціологія» здійснюється за накопичувальною (100-бальною) системою оцінювання.

Оцінювання здійснюється за такими видами контролю:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів). З них:

практичні заняття: 40 балів;

самостійна робота: 20 балів;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі екзамену відповідно до графіка навчального процесу (максимальна кількість балів – 40, мінімальна кількість балів – 25, за якої іспит вважається складеним).

Поточний контроль включає оцінювання роботи студентів під час:

практичних та семінарських занять:

виконання студентом практичних завдань, участі студентів в обговореннях, дискусіях. Кожне практичне завдання оцінюється відповідно до робочого плану (технологічної карти) у 5 балів. Максимальна оцінка ставиться за наявності обґрунтованих висновків та своєчасної здачі завдання. Загальна кількість балів 10.

презентація, що має бути виконана в середовищі PowerPoint. Максимальна оцінка ставиться за умови наявності не менше, ніж 15 слайдів, які у повній мірі розкривають зміст її теми, та виступу студента з презентацією у групі. Максимальна оцінка за презентацію – 5 балів.

експрес-опитування, максимальна оцінка за яке складає 5 балів. Опитування виконується в ПНС і включає 10 запитань. Протягом семестру проводиться 2 експрес-опитування, загальна кількість балів – 10;

поточна контрольна робота, максимально оцінюється в 7 та 8 балів. Вона виконується в ПНС і містить питання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля. Загальна кількість балів 15;

самостійної роботи:

комплексна дослідницька робота. Максимальна оцінка: 10 балів, яка може бути отримана за умови якісного використання методів соціологічного дослідження, опитування не менш ніж 25 осіб, своєчасного захисту роботи;

виконання есе. Студенти мають продемонструвати вміння використовувати соціологічний підхід до аналізу соціальних явищ, робити обґрунтовані висновки, володіти понятійно-

категоріальним апаратом соціології. Максимальна оцінка за есе – 5 балів, загальна кількість балів – 10.

Підсумковий контроль:

Формою підсумкового контролю є іспит. Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей. Кожен екзаменаційний білет складається із 15 тестів та 3 практичних завдань (ситуаційного, діагностичного та евристичного).

Критерії оцінювання екзаменаційних робіт:

тести. Максимальна кількість балів – 15. Кожен тест закритої форми з одиничним вибором та тест закритої форми з множинним вибором оцінюється в 1 бал;

стереотипне завдання. Максимальна оцінка завдання – 5 балів, із них: 1 – володіння понятійно-категоріальним апаратом соціології; 2 – використання соціологічного підходу до аналізу соціальних явищ та процесів; 2 – наявність повної відповіді на запитання та обґрунтованих висновків;

діагностичне завдання. Максимальна оцінка завдання – 8 балів, із них: 2 – володіння теоретичними знаннями; 2 – використання соціологічного підходу до аналізу соціальних явищ та процесів та їх порівняння; 4 – наявність повної відповіді на запитання та обґрунтованих висновків;

евристичне завдання. Максимальна оцінка завдання – 12 балів, із них: 2 – володіння теоретичними знаннями та їх застосування для вирішення поставленої проблеми; 2 – послідовність та аргументованість викладення матеріалу; 2 – застосування творчого підходу до вирішення поставленої проблеми; 2 – оригінальність підходу до виконання завдання та подання результату; 4 – наявність обґрунтованих висновків щодо вирішення поставленої проблеми.

Практичні завдання передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень підготовки і компетентності студента з навчальної дисципліни.

Результат семестрового іспиту оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімумально можлива кількість балів, набраних на іспиті, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці "Шкала оцінювання: національна та ЄКТС".

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
Тема 1. Соціологічні науки, як підґрунтя дослідження соціальних проблем суспільства	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 1	Лекція за питаннями: 1. Сутність та зміст соціології як науки. Її об'єкт, предмет. 2. Структура соціологічного знання та її функції		
	Практичне заняття	Дискусія "Місце соціології в науковому просторі", візуалізація основних понять		
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу: 1. Структура соціологічної науки, її методологічні основи. 2. Функції та завдання соціології. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за темою.		
	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 2	Лекція за питаннями: 1. Типологія і зміст соціологічних категорій. 2. Місце соціології в системі суспільних і гуманітарних наук. Міні-лекція "Соціальне як центральна категорія соціологічної науки"		
	Практичне заняття	Практичне заняття "Позиціонування особистості в системі соціальних зв'язків"		
	<i>Самостійна робота</i>			

	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу: 1. Основні категорії соціології. 2. Соціологія у системі суспільних та гуманітарних наук		
		Виконання есе «Досягнення успіху у житті»	Перевірка есе	5
Тема 2. Історія становлення і розвитку соціології	Аудиторна робота			
	Лекція 3	Лекція за питаннями: 1 Основні етапи та передумови розвитку соціології. 2. Класична західна соціологія»		
	Практичне заняття	Семінарське заняття з презентацією на тему "Сучасна соціологічна думка"	Презентація	5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу: 1. Античний період накопичення соціологічного знання. 2. Соціологічні погляди у епоху Середньовіччя. 3. Розвиток соціологічних знань у період Відродження. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за темою.	Перевірка готовності до заняття	
	Аудиторна робота			
	Лекція 4	Проблемна лекція "Сучасна західна соціологія: макросоціологічні та мікросоціологічні теорії"		
	Практичне заняття	Практичне заняття "Розробка власних анкет". Експрес-опитування	Експрес-опитування	5
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу: 1. Мікросоціологічні та макросоціологічні теорії. 2. Розвиток соціологічної думки в Україні. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за темою			
Тема 3. Соціологічне дослідження. Методика та методологія його проведення	Аудиторна робота			
	Лекція 5	Лекція за питаннями: 1. Соціологічне дослідження та його види. 2. Програма соціологічного дослідження		
	Практичне заняття	Практичне заняття "Застосування методів соціологічного дослідження"		
	Самостійна робота			

	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу: 1. Анкета як основний інструмент збору соціологічної інформації. 2. Структура анкети Пошук, підбір та огляд літературних джерел за обраною темою комплексного соціологічного дослідження		
	Аудиторна робота			
	Лекція 6	Проблемна лекція "Методи соціологічного дослідження"		
	Практичне заняття	Практичне заняття "Застосування методів соціологічного дослідження". Контрольна робота	Перевірка контрольної роботи	7
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу: 1. Методи аналізу соціологічних даних. Підготовка комплексної дослідницької роботи «Аналіз соціальних проблем сучасного суспільства»	Перевірка готовності до заняття	
	Аудиторна робота			
	Лекція 7	Лекція «Поняття суспільства, його виникнення та основні ознаки»	Робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття «Основні ознаки суспільства, типи суспільств»	Виконання практичних завдань	
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою навчальної дисципліни	Перевірка готовності до заняття		
	Підготовка комплексної дослідницької роботи «Аналіз соціальних проблем сучасного суспільства»	Захист комплексної роботи	10	
Аудиторна робота				
Лекція 8	Лекція за питаннями: 1. Соціальні інститути як фактор сталого розвитку суспільства	Робота на лекції		
Практичне заняття	Практичне заняття "Проблеми соціальної стратифікації суспільства"	Виконання практичних завдань	5	
Самостійна робота				
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу: 1. Соціальні інститути. 2. Розвиток соціальних інститутів Пошук, підбір та огляд літературних	Перевірка готовності до заняття		

Тема 4. Суспільство як соціальна система, його соціальна структура, теорія соціальної стратифікації

		джерел за темою Виконання домашніх завдань			
<i>Аудиторна робота</i>					
	Лекція 9	Лекція за питаннями: 1. Типи суспільств. 2. Сучасні тенденції розвитку суспільства	Робота на лекції		
	Практичне заняття	Практичне заняття "Соціальна структура сучасного суспільства". Експрес-опитування	Експрес-опитування	5	
<i>Самостійна робота</i>					
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу: 1. Доіндустріальне, індустріальне та постіндустріальне суспільства. 2. Інформатизація сучасного суспільства Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою навчальної дисципліни Виконання домашніх завдань	Перевірка готовності до заняття		
Тема 5. Особистість, її діяльність і поведінка	<i>Аудиторна робота</i>				
		Лекція 10	Лекція за питаннями: 1. Особистість. Основні поняття. 2. Соціальна роль і соціальний статус особистості»		
		Практичне заняття	Практичне заняття «Соціальні ролі та статуси сучасної особистості»	Виконання практичних завдань	5
	<i>Самостійна робота</i>				
		Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу: 1. Соціальні ролі та статуси особистості 2. Статусний набір Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою навчальної дисципліни Виконання домашніх завдань		
	<i>Аудиторна робота</i>				
		Лекція 11	Лекція за питаннями: 1. Становлення особистості. 2. Соціалізація особистості»	Робота на лекції	
		Практичне заняття	Практичне заняття "Вивчення соціального портрету сучасної особистості". Робота в малих групах	Активна участь у виконанні практичних завдань	
<i>Самостійна робота</i>					

Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою навчальної дисципліни	Перевірка готовності до заняття	
	Написання есе на тему "Сучасний образ українця: стереотипи та реалії"	Перевірка есе	5
Аудиторна робота			
Лекція 12	Лекція "Типологія особистості"		
Практичне заняття	Мозковий штурм "Основні проблеми соціалізації особистості в Україні". Контрольна робота	Перевірка контрольної роботи	8
Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу: 1. Проблема соціальної типології особистості 2. Базисний, модальний та ідеальний типи особистості. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою навчальної дисципліни Виконання домашніх завдань		
Іспит		Перевірка екзаменаційної роботи	40

Рекомендована література

Основна

1. Соціологія: навч. посібн. / О. В. Горпинич, О. Ю. Клименко, Л. М. Москаленко, М. С. Труш, В. Ф. Ятченко – Київ : ДУТ, 2019. – 235 с.
2. Соціологія: основи загальної, спеціальних і галузевих теорій / М. П. Лукашевич, М. В. Туленков, Ю. І. Яковенко. – 4-те вид. – Київ: Каравела, 2018. – 544 с.
3. Соціологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / В.І.Волович, М.І.Горлач, В.Г.Кремень та ін. – 6-те вид. – Київ : Центр учбової літератури, 2019. – 808 с.

Додаткова

4. Рожанська Н.В. Загальна соціологічна теорія : Навчальний посібник / Н.В. Рожанська, О.М. Дрожанова, О.А. Онофрійчук. – Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. П.Могили, 2017. – 336 с.
5. Сапелкіна О. В. Емпірична соціологія : курс лекцій / О. В. Сапелкіна, Г. І. Чепурко. – Львів : Простір-М, 2018. – 268с.
6. Соціологія: теорії середнього рівня: навч. посібн. / за наук. ред. Ю. Ф. Пачковського [Н. В. Коваліско, Т. Д. Лапан, Н. Й. Черниш та ін.]. – Київ : «Каравела», 2020. – 356 с.
7. Ahad Md A.R. Human Activity Recognition Challenge / Ahad Md A.R., Lago P., Inoue S. (Eds.) – New York : Springer, 2021. – 133 p
8. Cowles E. L. An Introduction to Survey Research / Cowles Ernest L., Nelson Edward. – 2nd Ed. – New Jersey : Business Expert Press, 2019. – 118 p
9. Ferris K. The Real World: An Introduction to Sociology. / K. Ferris, J. Stein. – 6th ed. – New

York: W. W. Norton & Company, 2018. – 505 p.

10. Lavrakas P. et al. (Eds.) *Experimental Methods in Survey Research: Techniques that Combine Random Sampling with Random Assignment* – New York: Wiley, 2019. — 525 p.

Інформаційні ресурси

11. Аналітичний центр CEDOS. – Режим доступу : <https://www.cedos.org.ua/>

12. Інститут соціології. Національна академія наук України. – Режим доступу : <http://i-soc.com.ua/>

13. Соціологічна асоціація України. – Режим доступу : <http://www.sau.kiev.ua/>

14. Соціологія. Сайт ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=2029>

15. SOCIS – центр соціальних та маркетингових досліджень. – Режим доступу : <https://socis.kiev.ua/ua/>